

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Termodynamika, PG_00058878						
Kierunek studiów	Nanotechnologia						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2022 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2023/2024		
Poziom kształcenia	I stopnia - inżynierskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS			5.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Wydział Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej -> Katedra Fizyki Ciała Stałego						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	prof. dr hab. inż. Jarosław Rybicki					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	prof. dr hab. inż. Jarosław Rybicki dr inż. Anna Rybicka					
Formy zajęć i metody nauczania	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	30.0	0.0	0.0	0.0	60
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM		
	Liczba godzin pracy studenta	60	5.0	60.0	125		
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawami termodynamiki fenomenologicznej, ze szczególnym naciskiem na ogólność i uniwersalność zasad termodynamiki zerowej, pierwszej i drugiej. Zasady termodynamiki zilustrowane będą różnorodnymi przykładami zastosowań.						
Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy		Efekt z przedmiotu		Sposób weryfikacji i oceny efektu		
	[K6_W03] Ma systematyczną wiedzę w zakresie wszystkich działów fizyki ogólnej (mechanika i nauka o cieple, elektryczność i magnetyzm, fale, optyka, elementy fizyki współczesnej).		Wymienione działy fizyki ogólnej są prezentowane na innych przedmiotach, w ramach bieżącego kursu podkreślono ich aspekty termodynamiczne.		[SW1] Ocena wiedzy faktograficznej		
	[K6_W05] Posiada podstawową wiedzę w zakresie chemii nieorganicznej i organicznej, chemii fizycznej i termodynamiki chemicznej		Student rozumie i umie dokładnie sformułować i przedyskutować trzy podstawowe zasady termodynamiki		[SW1] Ocena wiedzy faktograficznej		
	[K6_U02] Potrafi analizować i rozwiązywać proste problemy naukowe i techniczne w oparciu o posiadaną wiedzę, stosując metody analityczne, numeryczne, symulacyjne i eksperymentalne.		Student potrafi wyliczać podstawowe wielkości termomechaniczne faz na podstawie zadanych równań stanu.		[SU4] Ocena umiejętności korzystania z metod i narzędzi		
	[K6_W06] Ma podstawową wiedzę w zakresie nauki o materiałach (struktura ciał krystalicznych i amorficznych, wiązania krystaliczne, defekty strukturalne i ich wpływ na właściwości materiałów, drgania sieci i właściwości cieplne materiałów, struktura elektronowa, wybrane zjawiska transportu).		Wymienione działy fizyki ogólnej są prezentowane na innych przedmiotach, w ramach bieżącego kursu podkreślono ich aspekty termodynamiczne.		[SW1] Ocena wiedzy faktograficznej		

Treści przedmiotu	<p>WYKŁAD: Pojęcia podstawowe. Zerowa zasada termodynamiki. Pierwsza zasada termodynamiki jako prawo zachowania energii. Druga zasada termodynamiki. Entropia. Potencjały termodynamiczne. Termodynamika gazu fotonowego, magnetyków, nadprzewodników, dielektryków. Podstawy termodynamiki układów chemicznych. Potencjał chemiczny. Prawo działania mas. Reguła faz Gibbsa.</p> <p>ĆWICZENIA: Własności gazów doskonałych, półdoskonałych i rzeczywistych. Prawa gazowe. Termiczne i kaloryczne równanie stanu. Przemiany termodynamiczne gazu doskonałego. Obiegi termodynamiczne. Entropia. Warunki równowagi. Potencjały termodynamiczne i ich właściwości. Przykłady zastosowań termodynamiki w fizyce materiałów</p>		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Egzamin pisemny z teorii	51.0%	50.0%
	Sprawdzian z rozwiązywania zadań	51.0%	50.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>1.. K. Gumiński, Termodynamika, PWN 1982</p> <p>2. Sychev, Thermodynamics of complex systems</p>	
	Uzupełniająca lista lektur	1. Mayhew R., Engineering thermodynamics/Work & Heat Transfer. J. Wiley & Sons Inc. 1993. USA.	
	Adresy eZasobów	<p>Adresy na platformie eNauczanie:</p> <p>Termodynamika_23/24 - Moodle ID: 15006</p> <p>https://enauczanie.pg.edu.pl/moodle/course/view.php?id=15006</p>	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<ol style="list-style-type: none"> Zdefiniować pojęcia układu termodynamicznego, fazy termodynamicznej, fazy jednolitej i niejednolitej. Zdefiniować i omówić pojęcie równowagi termodynamicznej. Zdefiniować pojęcia osłony adiabatycznej i osłony diatermicznej. Sformułować tzw. zerową zasadę termodynamiki. Zdefiniować temperaturę empiryczną. Omówić szczegółowo pojęcie procesów kwazistatycznych. Wyjaśnić na czym polega ich doniosłość w termodynamice. Sformułować i omówić postulat istnienia energii wewnętrznej. Sformułować pierwszą zasadę termodynamiki. Omówić pojęcia pracy elementarnej i ciepła. Jaki jest związek tych wielkości ze infinitezmalnymi zmianami energii wewnętrznej? Zwrócić uwagę na matematyczny charakter omawianych małych przyrostów. Podać klasyczny (kontr)przykład Plancka dowodzący, że ciepło elementarne Q_{el} nie jest różniczką zupełną. Zdefiniować pojęcie entalpii. Wyrazić pierwszą zasadę termodynamiki za pomocą entalpii. Omówić bezpośrednie wnioski wynikające z pierwszej zasady termodynamiki zastosowanej do przemian izochorycznych w układach jednofazowych. Sformułować i wyprowadzić prawa Hessa i Kirchhoffa dla przemian izochorycznych. Omówić bezpośrednie wnioski wynikające z pierwszej zasady termodynamiki zastosowanej do przemian izobarycznych w układach jednofazowych. Sformułować i wyprowadzić prawa Hessa i Kirchhoffa dla przemian izobarycznych. Omówić pojęcia ciepła właściwego przy stałej objętości i przy stałym ciśnieniu. Wyprowadzić ogólny związek między nimi i podać jego fizyczne znaczenie. Zastosować uzyskane wyniki do gazu doskonałego. Omówić równanie stanu gazu doskonałego. Co to jest stała gazowa? Czemu fizycznie odpowiada jej wartość liczbowa? Przytoczyć twierdzenie Caratheodorego i wyjaśnić jego fundamentalne znaczenie dla formalizmu matematycznego termodynamiki fenomenologicznej. Sformułować postulat istnienia entropii i czynnika całkującego dla DQ. Jaki jest sens fizyczny czynnika całkującego? Wykazać, że w przemianie odwracalnej entropia przyrody nie ulega zmianie. Wykazać, że w przemianie nieodwracalnej entropia przyrody wzrasta. Omówić bezpośrednie wnioski wynikające z drugiej zasady termodynamiki zastosowanej do przemian izotermicznych (łącznie 6 wniosków). Omówić bezpośrednio wnioski wynikające z drugiej zasady termodynamiki zastosowanej do przemian izotermiczno-izochorycznych Omówić bezpośrednio wnioski wynikające z drugiej zasady termodynamiki zastosowanej do przemian izotermiczno-izobarycznych. Omówić bezpośrednio wnioski wynikające z drugiej zasady termodynamiki zastosowanej do przemian izentropowych i izentropowo-izobarycznych Omówić warunki równowagi termodynamicznej w świetle drugiej zasady termodynamiki i zdefiniować potencjały termodynamiczne. Omówić związki pomiędzy potencjałami termodynamicznymi $U(V,S)$, $H(S,p)$, $F(V,T)$, $G(p,T)$. Zakładając, że znana jest entalpia swobodna w funkcji T i p wyliczyć S i V oraz F, H i U. Zakładając, że znana jest energia swobodna w funkcji T i V wyliczyć S i p oraz G, U i H. Zdefiniować funkcje termodynamiczne dla układów chemicznych. Scharakteryzować w ogólności wielkości intensywne i ekstensywne. Wprowadzić pojęcie potencjału chemicznego. Zdefiniować pojęcia aktywności chemicznej i współczynników aktywności Lewisa. Omówić warunki równowagi względem przechodzenia składników pomiędzy fazami. Sformułować, wyprowadzić i przedyskutować regułę faz Gibbsa. 		

